

[Time: 3 Hours]

[Marks: 100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are **compulsory**.
 2. **Figures** to the right indicate **full marks**.
 3. All question carry **equal marks**.

1. Attempt **any two** of the following:
 - (a) Discuss the obstacles that hinder problem solving, using examples and citing relevant research. 10
 - (b) What do we know about animal thinking with respect to their use of concepts and numbers, display of insight and use of tools and transmission of culture? 10
 - (c) Explain (i) reliability (ii) validity (iii) diminishing predictive power 10
2. Attempt **any two** of the following:
 - (a) What psychological, cultural, and situational factors influence hunger? 10
 - (b) What evidence points to our human need to belong with reference to (i) aiding survival and (ii) sustaining relationships? 10
 - (c) With reference to relevant research by Zajonc, LeDoux and Lazarus, discuss the brain's pathways for emotions. 10
3. Attempt **any two** of the following:
 - (a) What was Freud's view of personality structure? 10
 - (b) Define personality. Describe the link between biology and personality. 10
 - (c) How did humanistic psychologists assess a person's sense of self? Evaluate the influence of humanistic theories on psychology? What criticisms have they faced? 10
4. Attempt **any two** of the following: **(Please note: Use of simple calculator is permitted.)**
 - (a) (i) Calculate the mean, median and mode for the following set of scores: (7 marks) 10
52, 60, 59, 57, 49, 52, 56, 53, 55, 61, 54, 58, 51, 50.
(ii) Why is the mean considered the most representative measure of central tendency? When would it be a less representative measure of central tendency? (3 marks)
 - (b) Calculate the standard deviation and range of the following set of scores and the z score of 98. 10
92, 89, 87, 90, 94, 98, 88, 86.
 - (c) Explain Type I and Type II errors. What should researchers do to avoid making decision errors? 10
5. Attempt **any two** of the following:
 - (a) Using examples and research, discuss the value of thinking in images. 10
 - (b) Discuss gender differences in emotion and nonverbal behaviour. 10
 - (c) Why has psychology generated so much research on the self? How important is self-esteem to psychology and to human well-being? 10
 - (d) (i) Prepare a frequency distribution table from the following set of scores: (6 marks) 10
40, 36, 39, 38, 37, 36, 39, 40, 41, 40, 36, 37, 38, 41, 40, 38, 36, 41, 38, 39,
41, 38, 41, 37, 40, 39, 40, 37, 41, 39.
(ii) Why is the standard deviation a preferred measure of variability in comparison with the range? (4 marks)

मराठी रुपांतर
[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना:**
१. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २. उजवीकडे अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 ३. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.१ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) संशोधने आणि उदाहरणांच्या सहाय्याने समस्या परिहाराच्या मार्गातील अडथळ्यांची चर्चा करा. १०
- ब) अन्य प्राण्यांमधील संकल्पना व अंक यांचा वापर करण्याची, मर्मदृष्टी, साधनांचा वापर करणे व संस्कृतीचे हस्तांतरण करण्याची क्षमता याविषयी आपल्याला काय माहिती आहे याचे वर्णन करा. १०
- क) स्पष्ट करा- i) विश्वसनीयता ii) यथार्थता iii) भाकीत करण्याची शक्ती १०

प्र.२ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) भुकेवर कोणते मानसशास्त्रीय, सांस्कृतिक आणि परिस्थितीजन्य घटक परिणाम करतात? १०
- ब) मानवी गरजांच्या संबंधित कोणते पुरावे पुढील संदर्भात आहेत. i) जगण्यासाठी मदत आणि ii) नाती सांभाळणे १०
- क) झायन्स, लीडोक्स, लॅझरसयांच्या संशोधनाच्या आधारे भावनेच्या मेंदूतील मार्गाविषयी चर्चा करा. १०

प्र.३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) व्यक्तिमत्त्वाच्या रचनेबद्दल फ्रॉइडचा दृष्टीकोन काय होता? १०
- ब) व्यक्तिमत्त्व म्हणजे काय? जैविकता आणि व्यक्तिमत्त्व यांचा संबंध स्पष्ट करा. १०
- क) मानवतावादी मानसशास्त्रज्ञ व्यक्ति स्व-संवेदानाचे कसे मूल्यमापन करतात? मानवतावादी सिद्धांतांच्या मानसशास्त्रावरील प्रभावाचे मूल्यमापन करा. त्यावर झालेली टीका कोणती? १०

प्र.४ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- साध्या गणकयंत्राच्या वापरास परवानगी आहे. १०
- अ) i) खाली दिलेल्या संख्यांचा मध्य, मध्यगा आणि बहुलक काढा. (७ गुण) १०
५२, ६०, ५९, ५७, ४९, ५२, ५६, ५३, ५५, ६१, ५४, ५८, ५१, ५०.
ii) केंद्रिय प्रवृत्तीच्या मापनामध्ये मध्याला जास्त प्रातिनिधिक गृहीत का धरतात? आणि केव्हा कमी प्रातिनिधिक मापतात. (३ गुण)
- ब) खाली दिलेल्या संख्यांचे प्रमाण विचलन व विस्तार काढा. ९८ या संख्येचा Z- स्कोर काढा. १०
९२, ८९, ८७, ९०, ९४, ९८, ८८, ८६.
- क) टाईप I आणि टाईप II येरर स्पष्ट करा. निर्णयातील प्रमाद टाळण्यासाठी संशोधकांनी काय करावे. १०

प्र. ५ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) उदाहरणे आणि संशोधनांचा वापर करून विचार करण्यात प्रतिमांचे मूल्य यावर चर्चा करा. १०
- ब) भावना आणि अभाषिक वर्तनातील लिंगभेदावर चर्चा करा. १०
- क) मानसशास्त्रामध्ये 'स्व' वर खूपच संशोधन का होते. मानवी स्वास्थ्य आणि मानसशास्त्रामध्ये स्व आदर कसा महत्वाचा आहे. १०
- ड) i) दिलेल्या संख्यांचा वारंवारीता तक्ता तयार करा. (६ गुण) १०
 ४०, ३६, ३९, ३८, ३७, ३६, ३९, ४०, ४१, ४०,
 ३६, ३७, ३८, ४१, ४०, ३८, ३६, ४१, ३८, ३९,
 ४१, ३८, ४१, ३७, ४०, ३९, ४०, ३७, ४१, ३९.
- ii) विस्ताराच्या तुलनेत प्रमाण विचलानास परीवर्तनाशिलातेच्या मापनात अधिक प्राधान्य का दिले जाते? (४ गुण)